

RISIKO & SKYLD

Indholdsfortegnelse

FORORD	side 1
I INDLEDENDE BEMÆRKNINGER	3
Culpareglen idag; Lassen, Ussing, p 3 - Historie; Ørsted, p 5 Larsen, p 7 - Scheel, p 9, Bornemann, p 9 - Gram, p 12 - Goos, p 14 - Bentzon, p 16 - Kritiske bemærkninger, p 16 - Udvik- lingen siden ca. 1914, p 19 - Fremstillingens hensigt, p 24 Dens plan, p 27	
II DET NABORETLIGE ANSVAR VED FABRIKSDRIFT O.L.	30
Historie og diskussion, p 30 - Retsstridighedsspørgsmålet, p 31 Praxis, p 36	
III ANSVARET VEDRØRENDE FAST EJENDOM	38
1. <i>Udgravninger</i>	38
A. Udgravninger til bygninger og ledninger, p 38 - 1. Mang- lende culpa, p 39 - 2. Ansvar for culpa, p 39 - 3. Streng culpa- bedømmelse, p 40 - 4. Objektivt ansvar, p 40 - 5. Sprængning af ledninger, p 41 - B. Vejudgravninger og hæftelse for entre- prenører, p 42 - 1. Arbejderes tilskadekomst, p 43 - 2. Tredie- mand, p 43 - 3. Skade på naboejendom, p 43 - a. Kommuner, p 43 - b. Private, p 45 - C. Særligt slet funderede bygninger, p 46	
2. <i>Opførelse og nedrivning af bygninger</i>	48
A. Skade på naboejendom, p 48 - B. Arbejdere og trediemænd, p 49 - C. Stilladser, spil og hejseværker, p 51 - D. Hæftelse når byggeri nylig er fuldført, p 55	
3. <i>Ansaret for bygninger</i>	57
I. Nedstyrtning af bygningsdele, p 57 - A. Skorstene, p 58 - B. Tage, p 58 - C. Altaner, p 59 - D. Gesimser, p 59 - E. Luger, p 59 - F. Vinduer, p 59 - G. Is og sne, p 61 - II. Etageadskillel-	

ser, p 61 - III. Skade i huse, p 62 - A. Trapper, p 62 - 1. Kældertrapper, p 62 - 2. Hoved- og køkkentrapper, p 63 - B. Kældere lofter, p 64 - IV. Installationer, p 65 - A. Til vand, p 65 - 1. Åbne haner, p 66 - 2. Radiatorer, p 66 - 3. Andre uheld, p 66	
4. Afløbsforhold, p 66 - 5. Svamp, p 67 - B. Fyringsanlæg, p 67	
C. Skorstene, p 67 - D. Andre mangler, p 69 - E. Elevatorer, p 69	
<i>Det hvide hus, det grå hus, og det sorte hus</i>	71
4. Hoteller o.l.	73
I. Hoteller og restaurationer, p 73 - 1. Restaurationslokaler, p 74 - 2. Trapper og gange, p 74 - 3. Almindelig indretning, p 75 - 4. Skade voldt af gæster, p 75 - II. Hospitaler, p 76 - III. Badeanstalter, p 76 - IV. Detentionslokaler, p 77	
5. Vandløbs regulering	78
IV ANSVAR FOR FÆRDELSBANER	80
1. <i>Glideskader</i>	81
I. Glatte fortove i byer, p 83 - II. Trapper, p 85 - III. Gårdspladser, p 85 - IV. Kørebaner, p 86 - V. På landet, p 86	
2. <i>Fortove og gader</i>	87
I. Glathed, p 87 - II. Dæksler, riste o.l., p 88 - III. Almindelige indretninger, p 90 - IV. Færdselsfyrt og lyskurve, p 91.	
3. <i>Veje</i>	93
I. Udgravninger, p 93 - II. Tilstand, p 93 - A. Vejrlig o.l., p 94	
B. Glathed, p 95 - C. Huller, p 96 - D. Dæksler o.l., p 97 - E. Reparationer, p 97 - 1. Vej »lånt« under reparation, p 98 - 2. Udgravninger og afspærringer, p 98 - 3. Efterladte vejmaterialer, p 101 - 4. Damptrømler, p 102 - 5. Efter reparations foretagelse, p 102 - F. Privates efterladet af ting, p 102 - III. Private veje, p 103.	
4. <i>Broer</i>	104
1. Som vejforlængelser, p 104 - 2. Broer over sejlløb, p 106	
3. Materiel og maskineri, p 106.	
5. <i>Havne</i>	108
1. Gravning, p 108 - 2. Gader, p 108 - 3. Sejlløbet, p 108 - 4.	

Belysning, p 109 - 5. Afmærkning, p 109 - 6. Anbringelse af skibe, p 110	
V ANSVAR I VISSE VIRKSOMHEDER	111
1. <i>Fabrikker og explosioner</i>	111
I. Fabriksvirksomhed, p 111 - 1. Skade på arbejdere, p 112 - 2. På trediemænd, p 114 - II. Explosioner, p 115	
2. <i>Hospitalers, frisørers og massørers behandling af personer med apparater</i>	123
I. Hospitaler, klinikker, læger, p 123 - Instrumenter, p 124	
Smittefare, p 126 - a. Patienter smittes af personalet, p 126	
b. Personalet smittes, p 129 - II. Massørers lysbehandling, p 130 - III. Hårbehandling hos frisører, p 130.	
3. <i>Forlystelser</i>	131
Fyrværkeri, p 131 - Skydning, p 132 - Karusseller, p 133	
Gynger, p 133 - Dirt-track, p 134 - Zoologisk have, p 135	
Handlinger i kådhed, p 135 - Teater, p 137	
VI ANSVAR FOR TING	139
1. <i>Motor køretøjers materiel</i>	139
2. <i>Hestekøretøjer</i>	141
I. Ansvar for materiel, p 141 - II. Kørselsskader, p 143	
3. <i>Cyklers materiel</i>	148
4. <i>Kraner</i>	149
Om ansvaret i almindelighed, p 149 - Særligt om udsigtsforhold, p 151 - Forsikringsaftalelovens § 25, p 151	
5. <i>Maskiner</i>	152
Mangelfuld afskærmning, p 152 - Andre mangler, p 154 - Fejl ved brug eller instruktion, p 154	
6. <i>Våben</i>	155
Ældre ret, p 156 - I. Skydevåben - A. Voxnes ansvar, p 157	
B. Børns ansvar, p 163 - II. Skarpe våben - A. Voxnes ansvar, p 164 - B. Børns ansvar - 1. Bue og pil, p 166 - 2. Slangebøsser, p 166 - 3. Spyd, p 167 - III. Opsumering, p 169	
7. <i>Sprængstoffer og sprængninger</i>	170
I. Opbevaring, p 170 - II. Sprængninger, p 171	

8. Syre og benzin o.l.	171
1. Syre, p 172 - 2. Lud, p 173 - 3. Benzin o.l., p 175	
9. Gift	175
10. Skibe	176
I. Påsejling, p 176 - II. Bugsering, p 176 - III. Vrag, p 176	
IV. Materiel, p 177 - A. Fortøjninger og ankre, p 177 - B. Maskiner, kraner, spil, p 178 - C. Skibets indretning, p 179	
Luger, p 179 - Gulve, trapper, broer, p 179 - D. Tilskadecomst ved manøvringer, p 180	
11. Ting i husholdninger	180
12. Andre ting	181
I. I almindelighed, p 181 - II. Særlig om væltning af ting, p 182	
13. Brugerens ansvar for lånte, lejede og købte ting	183
I. Lånte og lejede ting, p 184 - II. Solgte og reparerede ting, p 185	
VII OMKRING D.L. 3-19-2 SAMT VISSE ENTREPRENØR- OG FORVARINGSFORHOLD	188
1. Budcentraler	191
I. Indenfor kontrakt, p 191 - Penge, p 191 - Ting, p 192 - Fragtmænd, dragere og hoteller, p 192 - II. Udenfor kontrakt, p 192	
2. Vognmænd	192
I. Indenfor kontrakt, p 192 - II. Udenfor kontrakt, p 193	
3. Mekanikeres og hotellers ansvar for biler	193
I. Mekanikere, p 194 - A. Kørsel indenfor værkstedet - 1. Kaskoskade, p 194 - 2. Ansvarsskade, p 194 - B. Afhentning, udbringning, prøvekursel - 1. Kaskoskader, p 195 - 2. Skade på trediemænd, p 195 - 3. Uregelmenterede fornøjelsesture, p 198	
D. Autoforhandlere, p 199 - II. Hoteller - 1. Kaskoskader, p 200 - 2. Ansvarsskader, p 201 - 3. Uautoriseret kørsel, p 201	
4. Afgrænsningen af ansvaret efter D.L. 3-19-2	202
I. Betydningen af, at skaden voldes med husbondens ting, p 203	
2. Hvornår begynder tjenesten?, p 204 - III. I arbejdstiden, p 205 - A. Private småærinder, p 205 - B. Handlinger mod given ordre, p 206 - C. Handlinger i kådhed, p 207 - D. Abnor-	

me handlinger, p 207 - E. Spirituspåvirkethed, p 208 - F. Tjenerens spising og drikning, p 208 - IV. Ansvar for soldater, p 208	
5. Ansvar for lånt personale	209
Almindelig drøftelse, p 209 - Interessen, befalingsmyndigheden, sagkundskaben, p 211 - Bugsering, p 212 - Kraner, p 212	
Mere underordnet personale, p 214 - Andre tilfælde, p 216	
VIII SPORT OG SELSKABELIGT SAMVÆR	219
1. Sport, p 219 - Jagt, p 221 - 2. Selskabeligt samvær, p 223	
IX DET LOVBESTEMTE, OBJEKTIVE ANSVAR	224
1. Jernbaneansvaret	224
I. Det almindelige baneansvar, p 224 - A. »Jernbanedrift« - 1. Rangering, p 225 - 2. Materielsvigt, p 225 - 3. Sporene, p 226	
4. Læsning af vogne, p 226 - 5. Op- og nedstigning, p 226 - 6. Tilfældig igangsætning af vogne, p 227 - 7. Perron'er, ventesale, trapper, p 227 - 8. Andre skader, p 227 - B. Culpaansvaret, når egen skyld foreligger, p 229 - 1. Materielsvigt, p 230 - 2. Overkørsler og deres oversigtsforhold, p 230 - 3. Selve kørselen, p 230 - 4. Andre tilfælde, p 231 - C. Kritiske bemærkninger, p 232 - II. Gnistskader, p 233 - A. Forårsagelse og omfang af erstatningspligt, p 233 - B. Egen skyld, p 235	
2. Luftfartøjer	235
X SÆRLIGT OM DYR	237
1. Kreaturer	237
A. D.L. 6-10-2, p 238 - 1. Hvilke dyr?, p 238 - 2. Løsgående	
a. I almindelighed, p 239 - b. Relativiteten overfor ejerens tjenere, p 240 - 3. »Bide, stange, slå«, p 243 - 4. Skaden, p 243	
5. »Boende drift«, p 244 - 6. Ansvarssubjektet, p 244 - 7. Egen skyld, p 244 - B. D.L. 6-10-5, p 244 - 1. Hvilke dyr?, p 244	
2. Løsgående kræves ikke, p 244 - Gæste- og værtsdyr, p 245	
3. Dræber, p 245 - 4. Brugeren, p 246 - 5. Halv erstatning, p 246 - C. Om forsikringsaftalelovens § 25, p 246 - Bevisbyrden, p 247 - Almindelige betragtninger, p 247	

	2. <i>Hunde</i>	248
	I. Løsgående i lovene af 1889 og 1925 og sagesløs i loven 1937, p 249 - 1. I pleje, p 250 - 2. Gå tur, p 250 - 3. Funktionærer hos ejeren, p 250 - 4. Andre tjenere, p 251 - 5-6. Fremmede og gæster, p 251 - 7. Klappe hunde, p 252 - II. Skaden, 1. På dyr, p 252 - 2. På person, p 253 - 3. På ting, p 254 - III. Bevisbyrden, p 254 - IV. Den erstatningspligtige, p 254 - V. Regres, p 255 - VI. Hundeslagsmål, p 256 - VII. Egen skyld, p 257	
	3. <i>Vilde dyr</i>	258
	4. <i>Bier</i>	260
XI	BØRN OG SKOLER	263
	1. <i>Børns ansvar og ansvaret for børn</i>	263
	Ældre ret, p 263 - Forrige århundrede og tiden før myndighedsloven, p 265 - Mdhl. Den populære opfattelse og den juridiske, p 266 - I. Forældrenes ansvar bedømmes mildt, p 267	
	II. Børnenes ansvar, den nedre aldersgrænse, p 268 - Frifindelse, p 272 - 1. Sager, hvor voxne frifindes, p 272 - 2. Meget små børn og deres forældre, p 273 - 3. Selvforsvar o.l., p 275	
	4. Manglende udvikling og forståelse, p 275 - 5. Egen skyld, p 276 - Resumé og diskussion, p 277	
	2. <i>Skoler o.l.</i>	281
	I. Trediemænds tilskadekomst, p 281 - II. Elevers tilskadekomst, p 282 - 1. På legepladsen, p 282 - 2. Gymnastik, p 283	
	3. Sport, p 284 - 4. Andre sager, p 284 - III. Skolers ansvar for elevernes skadeforvoldelse, p 285 - IV. Særligt om børnehjem, p 285 - Sammenfatning, p 286	
XII	UVIDENSKABELIGT MELLEMSPIG	288
	En praktiker ser på landskabslovene, p 288 - Fra Elysium, p 297	
XIII	AFSLUTNING OG SAMMENFATNING	306
	1. <i>Sammenfattende bemærkninger</i>	306
	I. Det billede, praxis giver, p 306 - II. Nærmere konstruktive betragtninger, p 310 - A. Fabriksdrift, p 314 - B. Udgravning	

	ger, p 314 - C. Ansvar for bygninger, p 315 - D. Veje, gader, p 316 - E. Skade voldt af ting, p 317 - F. Udøvelse af virksomhed, p 319 - Risikobetragtninger, p 320 - Om identifikation, p 323	
	2. <i>Forsikringsaftalelovens § 25</i>	326
	Almindelige bemærkninger, p 326 - I. Bygningsansvaret, p 328	
	II. Veje og gader, p 329 - III. Skade voldt af ting, p 331 - IV. Mekanikere og hoteller, p 333 - V. Dyr, p 333 - VI. Forældre børn, p 335 - VII. Om skadesforsikring og ansvarsforsikring, p 336	
	3. <i>Egen skyld og andre beslægtede forhold</i>	341
	I. Indledende bemærkninger, p 342 - II. Kritik af gældende lære, p 343 - III. Forskellige egen-skyld situationer, p 344 - A. Culpa ctr. culpa, p 345 - B. Culpa ctr. præsumptionsansvar, p 352 - C. Culpa ctr. objektivt ansvar, p 353 - D. Præsumptionsansvar ctr. culpa(ansvar), p 353 - E. Begge har præsumptionsansvar, p 354 - F. Præsumptionsansvar ctr. objektivt ansvar, p 354 - G. Objektivt ansvar ctr. culpa, p 355 - H. Objektivt ansvar ctr. præsumptionsansvar, p 355 - J. Objektivt ansvar ctr. objektivt ansvar, p 356 - IV. Betydningen af at skadelidte er svagelig eller lignende, p 356 - V. Skade på slet funderede bygninger, p 357 - VI. Skade på særligt følsomt løvsøre, p 357	
	VII. Tendensen til at »normalisere« erstatningen, p 359 - A. Personskader, p 359 - B. Materiel skade, p 360 - Særligt om hotellers ansvar, p 360 - Diskussion, p 363 - VIII. Særligt om chockskader og adækvanslæren, p 365 - IX. Nyt ægteskab, p 367	
	4. <i>Det skærpede ansvar og tjeneres personlige hæftelse</i>	369
	I. Almindelige overvejelser, p 369 - II. Positiv ret, p 374 - 1. Sømandsloven, p 374 - 2. § 4 i udkast til lov om statens og kommunernes ansvar, p 374 - 3. Motoransvaret, p 376 - Retspraxis, p 376	
	5. <i>Slutning</i>	378
	SAGREGISTER	383

FORORD

Denne bog er skrevet af en praktiker, som gennem en årrække har haft en følelse af, at der i erstatningsretten i væsentligt omfang gør sig risikobetragtninger gældende ved siden af de gængse culpabetragtninger. Bogen tilsigter i første række at undersøge, i hvilket omfang den i teorien docerede almindelige erstatningsregel svarer til den retlige virkelighed idag, eller om der sker en objektivering af ansvaret. Samtidig med at dette formål er forfulgt, er stoffet imidlertid søgt ordnet og behandlet, således at bogen kan benyttes som en art håndbog ved behandlingen af erstatningssager.

Den omstændighed, at dette er en praktikers bog om praxis, har bevirket, at der ikke i det omfang, forfatteren kunde have ønsket, findes referater af og henvisninger til den omfattende erstatningsretlige litteratur eller fremmed ret. Med den tid, en med andre opgaver beskæftiget jurist har til rådighed til et arbejde af den foreliggende art, har dette ikke været muligt. Den interesserede henvises derfor herom til de gældende fremstillinger. Referatet af domspraxis og gengivelsen af denne kan muligt til tider være noget sammentrængt; dette skyldes ønsket om ikke at gøre bogen altfor stor.

For bistand ved udarbejdelsen af sagregister og ved efterkontrol af domscitater takker jeg stud. jur. Eskil Trolle og stud. jur. Stig Werdelin.

Gentofte, februar 1960

JØRGEN TROLLE